

Jiří Rajmund Tretera
Záboj Horák

KONFESNÍ PRÁVO

leges

Vzor citace:

Tretera, J. R., Horák, Z.: Konfesní právo. Praha: Leges, 2015, 416 s.

Recenzovali:

prof. JUDr. Ignác Antonín Hrdina, DrSc.

doc. JUDr. Stanislav Příbyl, Ph.D., IC.D.

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Tretera, Rajmund Jiří

Konfesní právo / Jiří Rajmund Tretera, Záboj Horák. – Vydání první. – Praha: Leges, 2015.

– 416 stran. – (Teoretik)

Anglické resumé

ISBN 978-80-7502-118-2

348 * 34(091) * 2-67 * 322 * (437.3)

– konfesní právo

– právní dějiny

– stát a církev – dějiny

– konfesní právo – Česko

– právní dějiny – Česko – 9.–20. století

– stát a církev – Česko – 9.–20. století

– monografie

34 – Právo [16]

Vydalo Nakladatelství Leges, s. r. o., Lublaňská 4/61, Praha 2,
v roce 2015 jako svou 319. publikaci.

Edice Teoretik

Vydání první

Návrh obálky Michaela Vydrová

Redakce Jana Sladká Hyklová

Sazba a zlom Gradis

Tisk PBtisk, a. s., Příbram

www.knihyleges.cz

© Jiří Rajmund Tretera, Záboj Horák, 2015

ISBN 978-80-7502-118-2

LITERATURA

Periodika

Anuario de Derecho Eclesiástico del Estado, Ministerio de Justicia, Madrid.

European Journal for Church and State Research – Revue européenne des relations Églises–État, Peeters, Leuven.

Quaderni di Diritto e Politica Ecclesiastica, Università di Milano, Il Mulino, Bologna.

Právněhistorické studie, Univerzita Karlova v Praze, Praha.

Revue církevního práva, Společnost pro církevní právo, Praha.

Literatura

ADÁMEK, Aleš, *Financování církví v České republice a některých státech Evropské unie*, diplomová práce, Právnická fakulta UK, Praha, 1998, 59 s.

BALAŽÍK, Petr, *Denkmalschutz*, in: TRETERA, Jiří Rajmund, WIESHAIDER, Wolfgang (koord.), *Recht und Religion in Mittel- und Osteuropa*, Band 2, Tschechien, WUV Universitätsverlag, Wien, 2004, s. 95–102.

BASDEVANT-GAUDEMET, Brigitte (ed.), *L'administration des cultes dans les pays de l'Union européenne*, Peeters, Leuven–Paris–Dudley, MA, 2008, 278 s.

BASDEVANT-GAUDEMET, Brigitte, BERLINGÒ, Salvatore (eds.), *The Financing of Religious Communities in the European Union – Le financement des religions dans les pays de l'Union européenne*, Peeters, Leuven–Paris–Dudley, MA, 2009, 350 s.

BEDNÁŘ, František, *Sbírka zákonů a nařízení ve věcech náboženských a církevních v Republice československé*, Husova československá evangelická fakulta bohoslovec-ká, Praha, 1929, 1159 s.

BEŇOVÁ, Michaela, *Právní systém kongregačních církví a zřízení Církve bratrské*, in: *Revue církevního práva* č. 10–2/1998, Praha, s. 91–116.

BOHÁČ, Zdeněk, *Atlas církevních dějin českých zemí 1918–1999*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 1999, 64 s., 109 map.

BOSCH, Friedrich Wilhelm, *Staatliches und kirchliches Eherecht – in Harmonie oder im Konflikt?*, Verlag Ernst und Werner Giesecking, Bielefeld, 1988, 145 s.

BOUMIS, Panagiotis I., *Kanonické právo pravoslávnej cirkvi*, Pravoslávna bohoslovecká fakulta Prešovskej univerzity, Prešov, 1997, 240 s.

- BRADÁČ, Petr, *Financování církví v českých zemích ve 20. století*, in: *Revue církevního práva* č. 37–2/2007, Praha, s. 79–131.
- BRODNÍČEK, Jan, *Právní dějiny pravoslavné církve v českých zemích*, diplomová práce, Právnická fakulta UK, Praha, 2001, 70 s.
- BRYCHTA, Antonín, *O jmění církevním a jeho správě*, nákladem vlastním, Hradec Králové, 1910, 654 s.
- BUBELOVÁ, Kamila, *Svoboda myšlení dítěte versus právo na výchovu*, in: MORAVČÍKOVÁ, Michaela (ed.), *Náboženské vyznání rodičov a nejlepší záujem dieťaťa*, Leges, Praha, 2013, s. 9–20.
- BUBELOVÁ, Kamila, *Zpovědní tajemství versus oznamovací povinnost*, in: *Trestní právo* č. 4/1999, Praha, s. 10–12.
- BUŠEK, Vratislav, HENDRYCH, Jaroslav, LAŠTOVKA, Karel, MÜLLER, Václav (eds.), *Československé církevní zákony I–II*, Československý Kompas, Praha, 1931, 1949 s.
- BUŠEK, Vratislav, *Poměr státu k církvím v ČSR*, in: *Československá vlastivěda*, Díl V. Stát, Sfinx, Praha, 1931, s. 324–361.
- BUŠEK, Vratislav, *Poválečné konkordáty*, Academie, Bratislava, 1926, 101 s.
- BUŠEK, Vratislav, *Učebnice dějin práva církevního I–II*, Všehrd, Praha, 1946, 217 s., 1947, 280 s.
- CAMPENHAUSEN, Axel Freiherr von, DE WALL, Heinrich, *Staatskirchenrecht, Eine systematische Darstellung des Religionsverfassungsrechts in Deutschland und Europa*, 4. Auflage, C. H. Beck, München, 2006, 436 s.
- CROFONY, Timea, *Právní postavení Federace židovských obcí v České republice*, diplomová práce, Právnická fakulta UK, Praha, 2013, 91 s.
- CZERNIN, Jan, *Kritická poznámka k vládnímu návrhu novely zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností*, in: *Revue církevního práva* č. 31–2/2005, Praha, s. 146–148.
- CZERNIN, Jan, *Majetková práva obrocí, záduší a kostelů v minulosti a jejich transformace dnes*, in: *Revue církevního práva* č. 6–1/97, Praha, 1997, s. 7–38.
- ČEPLÍKOVÁ, Margita, *Konfesné právo v Slovenskej republike, Ústav pre vzťahy štátu a cirkví*, Bratislava, 2011, 279 s.
- ČERNÝ, Miroslav, *Právo Vatikánského Města – historie a současnost*, in: *Revue církevního práva* č. 55–2/2013, Praha, s. 7–18.
- ČERNÝ, Pavel, *Církev a náboženské společnosti v ČSSR*, Sekretariát vlády ČSR pro věci církevní, Praha, 1989, 241 s.
- DALLA TORRE, Giuseppe, *Lezioni di Diritto Ecclesiastico*, G. Giappichelli Editore, Torino, 2014, 393 s.

- DE OTO, Antonello, *Diritto e religione nell' Europa di mezzo: la Repubblica Ceca*, Bona University Press, Bologna, 2012, 229 s.
- DE OTO, Antonello, *Kříže na veřejných úřadech*, Úřad pro zastupování státu a současné zákonodárné iniciativy zpochybňují ústavní princip laického státu v Itálii, in: *Revue církevního práva* č. 27–1/2004, Praha, s. 28–35.
- DOE, Norman, *Law and Religion in Europe, A Comparative Introduction*, Oxford University Press, Oxford, New York, 2011, 306 s.
- DOE, Norman, PUZA, Richard (eds.), *Religion and Law in Dialogue: Covenantal and Non-covenantal Cooperation between State and Religion in Europe – Religion et droit en dialogue: Collaboration conventionnelle et non-conventionnelle entre État et religion en Europe*, Peeters, Leuven–Paris–Dudley MA, 2006, 297 s.
- DOLEŽAL, Miloš, *Jako bychom dnes zemřít měli*, Drama života a mučednické smrti číhoštského faráře P. Josefa Toufara, Nová tiskárna Pelhřimov, Pelhřimov, 2012, 446 s.
- DUFAUX, Janine, DUPUY, Philippe, DURAND, Jean-Paul et al., *Liberté religieuse et régimes des cultes en droit français*, Les Éditions du Cerf, Paris, 2005, 1892 s.
- DUS, Jaromír, HOLUB, Tomáš, *Hledání cesty*, Vzpomínky na obnovování duchovní služby v resortu Ministerstva obrany, Praha, 2013, 84 s.
- ELIÁŠ, Vojtěch, *Katolická asociace nemocničních kaplanů*, in: *Revue církevního práva* 54–1/2013, Praha, s. 86.
- EMILIANIDES, Achilles (ed.), *Religious Freedom in the European Union*, Peeters, Leuven–Paris–Walpole, MA, 2011, 418 s.
- FERRARI, Silvio, DURHAM, Cole (eds.), *Law and Religion in Post-Communist Europe*, Peeters, Leuven–Paris–Dudley, MA, 2003, 427 s.
- FILIPÍ, Pavel, *Křesťanstvo*, Historie, statistika, charakteristika křesťanských církví, Centrum pro studium demokracie a kultury, 4. vydání, Brno, 2012, 201 s.
- FILIPÍ, Pavel a kol., *Malá encyklopedie evangelických církví*, Libri, Praha, 2008, 159 s.
- FLEGL, Vladimír, *Listina základních práv a svobod v aplikační praxi ČR*, C. H. Beck, Praha, 1997, 237 s.
- FORMÁNKOVÁ, Pavlína, KOURA, Petr, *Žádáme trest smrti!* Propagandistická kampaň provázející proces s Miladou Horákovou a spol. (Historická studie a edice dokumentů), Ústav pro studium totalitních režimů, Praha, 2008, 607 s.
- FREILING, Paul-Stefan, *Das Subsidiaritätsprinzip im kirchlichen Recht*, Ludgerus Verlag, Essen, 1995, 245 s.
- FRIEDNER, Lars (ed.), *Churches and Other Religious Organisations as Legal Persons*, Peeters, Leuven–Paris–Dudley, MA, 2007, 228 s.

- FUNCZIK, Emil, *Povinný občiansky sobáš*, in: *Duchovný pastier* č. 6/1922, Nitra, s. 81–82.
- GAMPL, Inge, POTZ, Richard, SCHINKELE, Brigitte, *Österreichisches Staatskirchenrecht I–II*, Gesetze, Materialien, Rechtsprechung, Verlag Orac, Wien, 1990, 493 s., 1994, 627 s.
- HAMPLOVÁ, Dana, *Náboženství v české společnosti na prahu 3. tisíciletí*, Karolinum, Praha, 2013, 152 s.
- HECKEL, Martin, *Die theologischen Fakultäten im weltlichen Verfassungsstaat*, J. C. B. Mohr, Tübingen, 1986, 416 s.
- HEIMERL, Hans, PREE, Helmuth, PRIMETSHOFER, Bruno, *Handbuch des Vermögensrechts der katholischen Kirche*, Pustet, Regensburg, 1993, 944 s.
- HELFERT, Joseph, *Handbuch des Kirchenrechts*, aus den gemeinen und österreichischen Quellen zusammen gestellt, Prag, 1849, 888 s.
- HENDRYCH, Dušan a kol., *Správní právo*, obecná část, 7. vydání, C. H. Beck, Praha, 2009, 837 s.
- HENNER, Kamil, *O rakouských zákonech amortisačních*, Nákladem knihkupectví Fr. Řivnáče, Praha, 1892, 69 s.
- HILL, Mark (ed.), *Religion and Discrimination Law in the European Union – La discrimination en matière religieuse dans l'Union européenne*, European Consortium for Church and State Research, Trier, 2012, 428 s.
- HILL, Mark, *Ecclesiastical Law*, Oxford University Press, Oxford–New York, 2007, lxiii, 730 s.
- HILL, Mark, SANDBERG, Russell, DOE, Norman, *Religion and Law in the United Kingdom*, Wolters Kluwer, Alphen aan den Rijn, 2011, 348 s.
- HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan, *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945*, SPN, Praha, 1989, 520 s.
- HOBZA, Antonín, *Poměr mezi státem a církví*, Jeho vývoj a přítomný stav, nákladem vlastním, Praha, 1931, 285 s.
- HORÁK, Záboj, *Alternativní forma uzavření manželství v Českých zemích ohrožena*, in: *Revue církevního práva* č. 33–1/2006, Praha, s. 39–49.
- HORÁK, Záboj, *Církev a české školství*, Grada, Praha, 2011, 264 s.
- HORÁK, Záboj, *Církev a školství*, Vybrané dokumenty ke studiu českého konfesního práva, Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, Praha, 2012, 134 s.
- HORÁK, Záboj, *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, in: MALÝ, Karel, SOUKUP, Ladislav (eds.), *Československé*

- právo a právní věda v meziválečném období (1918–1938) a jejich místo ve střední Evropě*, sv. I, Karolinum, Praha, 2010, s. 299–320.
- HOYER, Ernst, *Ordensrecht und Arbeitsrecht*, Ernst Pfeifer, Rumburg, 1935, 63 s.
- HRDINA, Antonín Ignác, *Kanonické právo*, Dějiny pramenů, teorie, platné právo, Aleš Čeněk, Plzeň, 2011, 367 s.
- HRDINA, Antonín Ignác, *Kanonické uzavření manželství v českém právním řádu*, in: Právnický 5/1996, Praha, s. 417–424.
- HRDINA, Antonín Ignác, *Náboženská svoboda v právu České republiky*, Eurolex Bohemia, Praha, 2004, 265 s.
- HRDINA, Antonín Ignác, *Pracovněprávní poměry duchovních a zákoník práce*, in: Právnický 8/2007, Praha, s. 940–951.
- HRDINA, Antonín Ignác, *Prameny ke studiu kanonického práva*, Aleš Čeněk, Plzeň, 2007, 278 s.
- HRDINA, Antonín Ignác, *Státem uznaná mlčenlivost duchovních v právním řádu České republiky*, in: Sborník KTF UK 6, Karolinum, Praha, 2004, s. 394–402.
- HRDINA, Antonín Ignác, *Texty ke studiu konfesního práva I*, Evropa a USA, Karolinum, Praha, 2006, 321 s.
- HRDINA, Antonín Ignác, *Texty ke studiu konfesního práva II*, Český stát, Karolinum, Praha, 2007, 332 s.
- HRDINA, Antonín Ignác, *Texty ke studiu konfesního práva III*, Československo, Karolinum, Praha, 2006, 345 s.
- HRDINA, Antonín Ignác, *Učební text k výuce základů sekulárního práva na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích*, Klášter premonstrátů na Strahově, Praha, 1995, 88 s.
- HRDINA, Ignác Antonín, KOLDA, Jindřich, *Historická knihovna Hospitalu Kuks a její romanisticko-kanonistický fond*, Pavel Mervart, Červený Kostelec, 2014, 289 s.
- HRDLIČKA, Jaroslav, *CČSH v období protektorátu*, in: 90 let Církve československé husitské, kolektivní monografie, Praha, 2010, s. 77–83.
- HRDLIČKOVÁ, Hana, *Proměny řízení v Českobratrské církvi evangelické*, in: Revue církevního práva č. 2/1995, Praha, s. 91–100.
- HREJSA, Ferdinand, *Dějiny křesťanství v Československu – I. Doba předhusitská*, Husova československá evangelická fakulta bohoslovecká, Praha, 1947, 324 s.
- CHIAPETTA, Luigi, *Prontuario di Diritto Canonico e Concordatario*, Edizioni Dehoniane, Roma, 1994, 1487 s.
- CHIZZONITI, Antonio G. (ed.), *Chiesa cattolica ed Europa centro-orientale*, Libertà religiosa e processo di democratizzazione, Vita e Pensiero, Milano, 2004, 724 s.

- CHOPKO, Mark E., *Struktury církve a její finanční vztahy ke státním orgánům ve Spojených státech*, in: *Revue církevního práva* č. 17–3/2000, Praha, s. 185–202.
- JÄGER, Petr, *Církev a náboženské společnosti v České republice a jejich právní postavení*, Příručka pro veřejnou správu, Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), Brno, 2006, 239 s.
- JÄGER, Petr, CHOCHOLÁČ, Aleš, *Zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi*, Komentář, Wolters Kluwer, Praha, 2015, 284 s.
- JÄGER, Petr, MOLEK, Pavel, *Svoboda projevu: demokracie, rovnost a svoboda slova*, Auditorium, Praha, 2007, 195 s.
- JÄGER, Petr, *Svoboda vyznání a právní poměry církví a náboženských společností v letech 1948–1989*, in: BOBEK, Michal, MOLEK, Pavel, ŠIMÍČEK, Vojtěch (eds.), *Komunistické právo v Československu*, Kapitoly z dějin bezpráví, Masarykova univerzita – Mezinárodní politologický ústav, Brno, 2009, s. 769–810.
- JAKSCH, Peter Karl, *Gesetzlexikon im Geistlichen, Religions- und Toleranzfache, wie auch in Güter- Stiftungs- Studien- und Zensursachen für das Königreich Böhmen*, Prag, 1828–1830, 10 svazků.
- JANEČEK, Jaroslav, *Emanuel Swedenborg, apoštol nového křesťanství*, Vydavatelství spisů Emanuela Swedenborga, Praha, 1912, 154 s.
- KADLEC, Jaroslav, *Dějiny katolické církve III*, Vydavatelství Univerzity Palackého, Olomouc, 1993, 499 s.
- KADLEC, Jaroslav, *Přehled českých církevních dějin 1–2*, Zvon, Praha, 1991, 332 s., 281 s.
- KALB, Herbert, POTZ, Richard, SCHINKELE, Brigitte, *Religionsgemeinschaftenrecht*, Verlag Österreich, Wien, 1998, 156 s.
- KALB, Herbert, POTZ, Richard, SCHINKELE, Brigitte, *Religionsrecht*, WUV Universitätsverlag, Wien, 2003, 695 s.
- KALLA, Petr, *Majetek řeholních řádů a pozemková reforma za 1. republiky s přihlédnutím k majetku opatství tepelského*, diplomová práce, Právnická fakulta UK, Praha, 2001, 93 s.
- KALLISTOVÁ, Jitka, *Zákon č. 3/2002 Sb. před Ústavním soudem*, in: *Revue církevního práva* č. 22–2/2002, Praha, s. 160–162.
- KALNÝ, Mojmír, *Církevní majetek a restituce*, Občanský institut, Praha, 1995, 28 s.
- KAPLAN, Karel, *Stát a církev v Československu v letech 1948–1953*, Doplněk, Brno, 1993, 440 s.
- KEJŘ, Jiří, *Kirchenrechtsgeschichtliche Forschung in Böhmen und Mähren*, in: *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte, Kanonistische Abteilung*, Band 81, Böhlau, Wien, 1995, s. 328–339.

- KINDL, Vladimír, *Národní shromáždění a osnovy tzv. církevních zákonů v říjnu r. 1949*, in: SOUKUP, Ladislav (ed.), *Pocta Karlu Malému k 65. narozeninám*, Karolinum, Praha, 1995, s. 305–311.
- KINDL, Vladimír, SKŘEJPEK, Michal a kol., *Právníkový stav a právníkové profese v minulosti*, Wolters Kluwer, Praha, 2016.
- KOP, František, *Modus vivendi*, Nynější stav jeho provedení, Orbis, Praha, 1937, 212 s.
- KOSAŘ, David, MOLEK, Pavel a kol., *Zákon o azylu*, Komentář, Wolters Kluwer, Praha, 2010, 683 s.
- KOTOUS, Jan, *K otázce viny a trestu Jana z Pomuku*, in: *Právněhistorické studie* č. 44/1, Karolinum, Praha, 2014, s. 67–79.
- KOTRLÝ, Tomáš, *Pohřebnictví*, in: SCHELLE, Karel, TAUCHEN, Jaromír (eds.), *Encyklopedie českých právních dějin*, s. 1741–1755, v tisku.
- KOTRLÝ, Tomáš, *Pohřebnictví*, Právní zajištění piety a důstojnosti lidských pozůstatků a ostatků, Linde, Praha, 2013, 308 s.
- KRUKOWSKI, Józef, *Polskie prawo wyznaniowe*, Wydawnictwa prawnicze PWN, Warszawa, 2000, 312 s.
- KRUKOWSKI, Józef, *Aktuální otázky polského konfesního práva*, in: *Revue církevního práva* č. 11–3/98, Praha, s. 149–174.
- KRUKOWSKI, Józef, *Konkordaty współczesne*, Doktryna – Teksty (1964–1994), Civitas Christiana, Warszawa, 1995, 495 s.
- KRUKOWSKI, Józef, *Kościół i państwo*, KUL, Lublin, 1993, 320 s.
- KRUKOWSKI, Józef, *Kościół w życiu publicznym*, Tygodnik Katolicki „Niedziela“, Częstochowa, 1996, 320 s.
- KŘÍŽ, Jakub (ed.), *Náboženství a veřejná moc v zemích Evropské unie – Religion and Public Authority in European Union Countries*, Ministerstvo kultury, Praha, 2009, 233 s.
- KŘÍŽ, Jakub, *Spolky a jiné alternativy k registraci církví podle zákona č. 3/2002 Sb.*, in: SCHEU, Harald Christian, KŘÍŽ, Jakub, DĚKANOVSKÁ, Kateřina (eds.), *Právní postavení náboženských menšin*, Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, Praha, 2013, s. 34–43.
- KŘÍŽ, Jakub, VALEŠ, Václav, *Zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi*, Komentář, C. H. Beck, Praha, 2013, xviii, 387 s.
- KŘÍŽ, Jakub, *Zákon o církvích a náboženských společnostech*, Komentář, C. H. Beck, Praha, 2011, 366 s.
- KURAL, Václav, RADVANOVSKÝ Zdeněk a kol., *„Sudety“ pod hákovým křížem*, Albis international, Ústí nad Labem, 2002, 547, cxii s.

- LANDOVÁ, Markéta, *Židovské právo*, diplomová práce, Právnická fakulta UK, Praha, 1997, 119 s.
- LÁŠEK, Jan Blahoslav, *Husitská teologická fakulta*, in: FILIPI, Pavel a kol., *Malá encyklopedie evangelických církví*, Libri, Praha, 2008, s. 65–66.
- LISTL, Joseph, MÜLLER, Hubert, SCHMITZ, Heribert (eds.), *Handbuch des katholischen Kirchenrechts*, Pustet, Regensburg, 1983, 1211 s.
- LISTL, Joseph, PIRSON, Dietrich (eds.), *Handbuch des Staatskirchenrechts der Bundesrepublik Deutschland I–II*, Duncker & Humblot, Berlin, 1994, 1150 s., 1995, 1240 s.
- LORETAN, Adrian, *Kirche – Staat im Umbruch*, NZN Buchverlag, Zürich, 1995, 303 s.
- MADLEŇÁKOVÁ, Lucia, *Církev a náboženské společnosti: správněprávní aspekty jejich vzniku a činnosti*, Leges, Praha, 2014, 224 s.
- MADLEŇÁKOVÁ, Lucia, *Výhrada svědomí jako součást svobody myšlení, svědomí a náboženského vyznání*, Linde, Praha, 2010, 184 s.
- MALÝ, Karel a kolektiv, *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*, Linde, Praha, 1997, 572 s.
- MARTINEK, Michael, *K čemu jsou křesťanské církve?*, Cesta, Brno, 2012, 171 s.
- MENKE, Monika, *Obnova a rozvoj duchovní služby v Armádě ČR*, in: ŠMID, Marek, MORAVČÍKOVÁ, Michaela (eds.), *Konvergence a divergencie v slovenských a českých štátno-cirkevných vzťahoch – dvadsať rokov od vzniku samostatnej Českej republiky a Slovenskej republiky*, Právnická fakulta Trnavskej univerzity, Trnava, 2014, s. 117–128.
- MENKE, Monika, *Výkon zvláštního práva registrovaných církví vyučovat náboženství na státních (veřejných) školách v České republice*, in: MORAVČÍKOVÁ, Michaela (ed.), *Náboženské vyznanie rodičov a najlepší záujem dieťaťa*, Leges, Praha, 2013, s. 73–84.
- MENKE, Monika, *Zvláštní právo církví na působení ve vězeňství*, in: BENÁK, Jaroslav (ed.), *Církev a stát*, Sborník příspěvků z 19. ročníku konference, Masarykova univerzita, Brno, 2013, s. 29–36.
- MESSNER, Francis (ed.), *Dictionnaire, Droit des Religions*, CNRS Editions, Paris, 2010, 789 s.
- MESSNER, Francis (ed.), *Public Authorities and the Training of Religious Personnel in Europe – La formation des cadres religieux en Europe*, European Consortium for Church and State Research, Granada, 2015, 272 s.
- MESSNER, Francis, PRÉLOT, Pierre-Henri, WOEHLING, Jean-Marie, *Droit français des religions*, 2e édition, LexisNexis, Paris, 2013, 2002 s.
- MINNERATH, Roland, *Autonomie církví v Evropě*, in: *Revue církevního práva* č. 14–3/1999, Praha, s. 217–229.

- MISZTAL, Henryk, *Polskie prawo wyznaniowe*, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin, 1996, 374 s.
- MOTILLA, Agustín (ed.), *Immigration, National and Regional Laws and Freedom of Religion*, Peeters, Leuven–Paris–Walpole, MA, 2012, 261 s.
- MOUČKOVÁ, Kamila, *Konfesionálněprávní prvek v úpravě pohřbenictví v českých zemích ve 20. století*, diplomová práce, Právnická fakulta UK, Praha, 2007, 77 s.
- MULÍK, Peter, WIESHAIDER, Wolfgang (koord.), *Recht und Religion in Mittel- und Osteuropa*, Band 1 – Slowakei, WUV Universitätsverlag, Wien, 2001, 150 s.
- MÜLLER, Václav, *Náboženské poměry v Československé republice*, Státní nakladatelství, Praha, 1925, 105 s.
- NĚMEC, Damián, *Concordat Agreements between the Holy See and the Post-Communist Countries (1990–2010)*, Peeters, Leuven–Paris–Walpole, MA, 2012, 544 s.
- NĚMEC, Damián, *Hmotná kanonickoprávní úprava řešení mravnostních trestných činů katolických duchovních s ohledem na české právo*, in: *Revue církevního práva* č. 57–1/2014, Praha, s. 7–23.
- NĚMEC, Damián, *Konkordátní smlouvy Svatého stolce s postkomunistickými zeměmi (1990–2008)*, Ústav pre vzťahy štátu a cirkví, Bratislava, 2010, 542 s.
- NĚMEC, Damián, *Manželské právo katolické církve s ohledem na platné české právo*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2006, 215 s.
- NĚMEC, Damián, *Právní zakotvení pastorační péče v necírkevních zdravotnických zařízeních v České republice*, in: *Revue církevního práva* č. 60–1/2015, Praha, s. 53–79.
- NĚMEC, Damián, *Příspěvek k diskusi o současné a budoucí sekulárněprávní úpravě uzavírání manželství*, in: *Revue církevního práva* č. 2/1995, Praha, s. 73–80.
- NĚMEC, Matúš, *Vybrané kapitoly z cirkevného práva*, MANZ, Bratislava, 1997, 141 s.
- MEZGLEWSKI, Artur, MISZTAL, Henryk, STANISZ, Piotr, *Prawo wyznaniowe*, Warszawa, C. H. Beck, 2006, 284 s.
- NOVOTNÝ, Vojtěch, *Katolická teologická fakulta 1939–1990*, Prolegomena k dějinám české katolické teologie druhé poloviny 20. století, Karolinum, Praha, 2007, 523 s.
- OPATRNÝ, Michal a kol., *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, České Budějovice, 2012, 187 s.
- PAKANDL, Josef, *Nacistická okupace českého pohraničí a Českých zemí a její důsledky pro církevní správu*, diplomová práce, Právnická fakulta UK, Praha, 2012, 99 s.
- PALA, Tomáš, HUDEC, Ján, *Cestou pravdy a lásky*, vyd. Křesťanské sbory v ČR, Křesťanské sbory na Slovensku ve vydavatelství A–Alef, Ostrava, 1998, 344 s.

- PAULY, Jan, *Právní rádce pro duchovní správu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, Věstník katolického duchovenstva, Praha, 1902, 1320 s.
- PAVLÍČEK, Václav (ed.), *Ústavní právo a státověda*, II. Díl – Ústavní právo České republiky, Leges, Praha, 2015, 1152 s.
- PEJŠKA, Josef, *Církevní právo se zřetelem k partikulárnímu právu československému*, 1. svazek, Ústavní právo církevní, nákl. vlastním, Semily, 1932, 255 s.; 2. svazek, Hierarchický řád církevní, Teologický ústav CSsR, Obořiště, 1937, 253 s.; 3. svazek, Manželské právo kanonické, Semily, 1934, 308 s.
- PĚKNÝ, Tomáš, *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, Sefer, Praha, 2001, 702 s.
- PIETAK, Tomáš, *Právní systém Slezské církve evangelické augsburského vyznání. Vývoj, současný stav a výhled do budoucnosti*, diplomová práce, Právnická fakulta UK, Praha, 1998, 61 s.
- PLICHTA, Alois, *Pravda o Babicích*, Salve Regina, Brno, 2001, 106 s.
- POJSL, Miloslav (ed.), *Cyrlometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990–2010, 20 let od jejího obnovení*, Historická společnost Starý Velehrad se sídlem na Velehradě, Velehrad, 2010, 286 s.
- POLC, Jaroslav, *Církevní dějiny III–IV*, Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 1994, 178 s., 1995, 222 s.
- POŠVÁŘ, Jaroslav, *Správní právo*, Výtah ze zvláštní části, 2. vydání, Brno, 1947, 252 s.
- PŘIBYL, Stanislav, *Die kirchliche Eheschließung mit zivilrechtlichen Folgen in der Tschechischen Republik*, in: TUORA-SCHWIERSKOTT, Ewa, *Rechtsentwicklung im Rahmen der deutsch-polnischen Beziehungen, 25 Jahre Deutsch-Polnische Juristen-Vereinigung e.V.*, Festschrift zum Jubiläum, Regensburg, 2015, s. 138–146.
- PŘIBYL, Stanislav, *Konfeseprávní studie*, L. Marek, Brno, 2007, 261 s.
- PŘIBYL, Stanislav, *Církevněprávní studie*, L. Marek, Chomutov, 2012, 343 s.
- PŘIBYL, Stanislav, *Český zákon o církvích z roku 2002 a jeho změny*, in: *Revue církevního práva* č. 32–3/2005, Praha, s. 216–249.
- PŘIBYL, Stanislav, *Ekumenismus a právo*, L. Marek, Chomutov, 2006, 194 s.
- PŘIBYL, Stanislav, *Registrace církví a náboženských společností na základě zákona č. 3/2002 Sb.*, in: *Revue církevního práva* č. 55–2/2013, Praha, s. 43–54.
- PŘIBYL, Stanislav, *Tschechisches Staatskirchenrecht nach 1989*, L. Marek, Brno, 2010, 167 s.
- REKTOŘÍK, Jaroslav, *Ekonomická dimenze křesťanství a církve, její reflexe v ČR*, Masarykova univerzita, Brno, 2000, 206 s.
- RIOBÓ SERVÁN, Alfonso, *El derecho de libertad religiosa en la República Checa y en la República Eslovaca*, Dykinson, Madrid, 2005, 536 s.

- RITTNER, Edward, *Církevní právo katolické I–II*, Právnická jednota, Praha, 1887, xiv, 354 s., 1889, xi, 414 s.
- ROBBERS, Gerhard (ed.), *Religion in Public Education – La religion dans l'éducation publique*, European Consortium for Church and State Research, Trier, 2011, 569 s.
- ROBBERS, Gerhard (ed.), *Stát a církev v zemích EU*, Academia, Praha, 2002, 367 s.
- ROBBERS, Gerhard (ed.), *State and Church in the European Union*, 2nd Edition, Nomos, Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 2005, 589 s.
- RUF, Norbert, *Das Recht der katholischen Kirche nach dem Codex Iuris Canonici für die Praxis erläutert*, Herder, Freiburg, Basel, Wien, 448 s.
- SAMOHÝL, Jan, *Situace Židů po druhé světové válce v československé společnosti a židovsko-křesťanský dialog*, in: *Revue církevního práva* č. 61–2/2015, Praha, s. 21–38.
- SELTENREICH, Radim a kol., *Dějiny evropského kontinentálního práva*, Leges, Praha, 2010, 808 s.
- SCHANDA, Balázs (ed.), *The Mutual Roles of Religion and State in Europe – Interférences mutuelles des religions et de l'État dans l'Union européenne*, European Consortium for Church and State Research, Trier, 2014, 331 s.
- SCHANDA, Balázs, *Állami egyházjog, Vallásszabadság és vallási közösségek a mai magyar jogban*, Szent István Társulat, Budapest, 2012, 150 s.
- SCHWENDENWEIN, Hugo, *Österreichisches Staatskirchenrecht*, Ludgerus Verlag, Essen, 1992, 882 s.
- SCHWENDENWEIN, Hugo, *Religion in der Schule*, Rechtsgrundlagen, Styria, Graz–Wien–Köln, 1980, 391 s.
- SKŘEJPKOVÁ, Petra, SOUKUP, Ladislav (eds.), *Antologie české právní vědy*, Univerzita Karlova, Praha, 1993, 302 s.
- SMEJKAL, Miroslav, *Církevní právo a kanonické právo*, Č. A. S. Právník, Brno, 1947, 118 s.
- SOBAŃSKI, Remigiusz, *Teoria prawa kościelnego*, Akademia Teologii Katolickiej, Warszawa, 1992, 259 s.
- SPRATEK, Daniel, *Evropská ochrana náboženské svobody*, L. Marek, Brno, 2008, 228 s.
- SPRATEK, Daniel, *Právní poměry v evangelické církvi na Těšínsku v letech 1709–1781 a jejich vliv na uspořádání toleranční církve v Rakousku*, in: *Revue církevního práva* č. 21–1/2002, s. 17–50 a č. 22–2/2002, s. 93–126.
- SPUNAR, Pavel a kol., *Kultura středověku*, druhé vydání, Academia, Praha, 1995, 226 s.
- ŠÍMA, Josef, *O konkordátním právu a o konkordátech po druhé světové válce*, nákladem vlastním, Praha, 1934, 233 s.

- ŠIMÁČKOVÁ, Kateřina, *Ideologická neutralita státu a postavení církvi v České republice*, in: *Revue církevního práva* č. 35–3/2006, Praha, s. 193–202.
- ŠIMÁČKOVÁ, Kateřina, *Mlčení českého ústavodárce o institutu manželství*, in: *Revue církevního práva* č. 46–2/2010, Praha, s. 147–161.
- ŠMID, Marek, *Medzinárodnoprávna subjektivita Svätej stolice: bilaterálne medzinárodné zmluvy*, in: ŠMID, Marek, MORAVČÍKOVÁ, Michaela (eds.), *Clara pacta – boni amici*, *Zmluvné vzťahy medzi štátom a cirkvami, Ústav pre vzťahy štátu a cirkvi*, Bratislava, 2009, 607 s.
- TOMÁNEK, František, *Sbírka nejdůležitějších předpisů kultových platných v Republice československé*, Státní tiskárna, Praha, 1928, 327 s.
- TORRÓN, Javier Martínez, DURHAM, W. Cole, THAYER, Donlu D. (eds.), *Religion and the Secular State*, National Reports, Servicio de Publicaciones de la Facultad de Derecho de la Universidad Complutense, Madrid–Provo, 2015, 898 s.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Církevní právo*, J. Krigl, Praha, 1993, 219 s.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Církyve a právo – Miscellanea*, Výběr drobných prací z díla, Leges, Praha, 2015, 384 s.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Finansowanie Kościołów w Republice Czeskiej*, in: *Systemy finansowania instytucji kościelnych w Europie*, Towarzystwo naukowe KUL, Lublin, 2000, s. 109–121.
- TRETERA, Jiří Rajmund, HORÁK, Záboj, *Kanonistika česká*, in: SCHELLE, Karel, TAUCHEN, Jaromír (eds.), *Encyklopedie českých právních dějin*, s. 1139–1153, v tisku.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Církyve a právo – Miscellanea*, Výběr drobných prací z díla, Leges, Praha, 2015, 381 s.
- TRETERA, Jiří Rajmund, HORÁK, Záboj, *Některé vlivy kanonického práva na ustanovení Všeobecného občanského zákoníku týkající se manželství*, in: DVOŘÁK, Jan, MALÝ, Karel a kol., *200 let Všeobecného občanského zákoníku*, Wolters Kluwer, Praha, 2011, s. 402–407.
- TRETERA, Jiří Rajmund, HORÁK, Záboj, *Religion and Law in the Czech Republic*, Wolters Kluwer, Alphen aan den Rijn, 2014, 128 s.
- TRETERA, Jiří Rajmund, HORÁK, Záboj, *Slovník církevního práva*, Grada, Praha, 2011, 152 s.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Church and State in the Czech Republic*, in: TORFS, Rik (ed.), *European Journal for Church and State Research*, Peeters, Leuven, 2000, s. 299–316.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Church Autonomy in the Czech Republic*, in: ROBBERS, Gerhard (ed.), *Church Autonomy, A Comparative Survey*, Peter Lang, Frankfurt am Main, 2001, s. 633–644.

- TRETERA, Jiří Rajmund, *Náboženská svoboda dětí a její zajištění v právním řádu České republiky*, in: Revue církevního práva č. 49–2/2011, Praha, s. 49–58.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Náboženství jako povinně volitelný školní předmět, Úvaha de lege ferenda*, in: Revue církevního práva č. 53–3/2012, Praha, s. 9–16.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Právní a hospodářské základy pro službu církví*, in: *Společné cesty – oddělené cesty*, Budoucnost vztahů mezi státem a církvemi, Konrad-Adenauer-Stiftung, Praha, 1996, s. 63–70.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Právní dějiny církví od 6. století do 20. století*, in: SELTENREICH, Radim a kol., *Dějiny evropského kontinentálního práva*, Leges, Praha, 2010, s. 125–167.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Právní postavení islámské menšiny v České republice*, in: *Náboženská sloboda a jej aspekty – Islam v Európe – Religious Freedom and its Aspects – Islam in Europe*, Ústav pre vzťahy štátu a cirkví v spolupráci s Centrom pre európsku politiku, Bratislava, 2005, s. 109–115.
- TRETERA, Jiří Rajmund, PŘIBYL, Stanislav, *Konfesní právo a církevní právo*, J. Krigl, Praha, 1997, 331 s.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Rechtliche und wirtschaftliche Grundlagen für den Dienst der Kirchen*, in: *Gemeinsame Wege – Getrennte Wege*, Die Zukunft der Beziehungen zwischen Staat und Kirche, Konrad-Adenauer-Stiftung, Praha, 1996, s. 75–85.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Stát a cirkve v České republice*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2002, 156 s.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Synagoga a cirkve kdysi a dnes*, Jan Krigl, Praha, 1994, 109 s.
- TRETERA, Jiří Rajmund, ŠIMÁČKOVÁ, Kateřina, BENÁK, Jaroslav (eds.), *Církevní právnícké osoby*, Wolters Kluwer, Praha, v tisku.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Vztah státu a cirkví v českých zemích od 18. století do pádu monarchie*, in: *Právněhistorické studie* č. 39, Karolinum, Praha, 2007, s. 143–160.
- TRETERA, Jiří Rajmund, WIESHAIDER, Wolfgang (koord.), *Recht und Religion in Mittel- und Osteuropa*, Band 2, Tschechien, WUV Universitätsverlag, Wien, 2004, 176 s.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Zákon o cirkvích a náboženských společnostech a rozvoj českého konfesního práva na počátku 21. století*, in: MALÝ, Karel, TOMÁŠEK, Michal et al., *Nové jevy v právu na počátku 21. století*, I. Historické impulzy rozvoje práva, Karolinum, Praha, 2009, s. 230–249.
- TRETERA, Jiří Rajmund, *Zákony o cirkvích ze 14. října 1949 a likvidace autonomie cirkví v Československu v letech 1948–1950*, in: Revue církevního práva č. 61–2/2015, Praha, s. 69–85.

- TRETERA, Jiří Rajmund, *Zvláštní práva registrovaných církví a náboženských společností: obecný pohled*, in: BENÁK, Jaroslav (ed.), *Církev a stát*, Sborník příspěvků z 19. ročníku konference, Brno, 2013, s. 6–9.
- TUMPACH, Josef, *Právo církevní*, in: *Památník na oslavu padesátiletého panovnického jubilea J. V. císaře a krále Františka Josefa I.*, Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, Praha, 1898, s. 37–46.
- TUREČEK, Josef, *Kapitoly z konfesního práva čsl.*, nákladem vlastním, Praha, 1936, 161 s.
- TUREČEK, Josef, *Povaha kultových práv k věcem*, Příspěvek k dogmatice práva, platného v historických zemích ČSR, Knihovna sborníku věd právních a státních, Praha, 1934, 110 s.
- URFUS, Valentin, *Ad futuram rei memoriam*, Co by nemělo být zapomenuto..., in: *Revue církevního práva* č. 45–1/2010, Praha, s. 9–12.
- URFUS, Valentin, *Císař Josef I.: nekorunovaný Habsburk na českém trůně*, Libri, Praha, 2004, 172 s.
- URFUS, Valentin, *Pragmatická sankce, rodný list podunajské monarchie*, Havran, Praha, 2002, 155 s.
- URUSZCZAK, Waclaw, *Prawo wyznaniowe*, Wydawnictwo Centrum prawne, Kraków, 1997, 370 s.
- VACEK, Josef, *Naše revoluce a manželství*, Máj, Praha, 1920, 104 s.
- VÁCLAVÍK, David, *Náboženství a moderní česká společnost*, Grada, Praha, 2010, 256 s.
- VALEŠ, Václav, BEJVANČICKÁ, Alexandra, *České státní právo církevní 2*, Platná právní úprava, Tribun EU, Brno, 2015, 155 s.
- VALEŠ, Václav, *Konfesní právo – průvodce studiem*, Aleš Čeněk, Plzeň, 2008, 239 s.
- VALEŠ, Václav, *Restituce církevního majetku v České republice po roce 1989*, Moravsko-slezská křesťanská akademie, Brno, 101 s.
- VALEŠ, Václav, *Zamyšlení nad „blokačním paragrafem“*, K 20. výročí platnosti a účinnosti ustanovení § 29 zákona č. 229/1991 Sb. o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, in: *Revue církevního práva* č. 51–1/2012, Praha, s. 43–54.
- VAŠKO, Václav, *Dům na skále 1*, Církev zkoušená, 1945 – začátek 1950, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2004, 255 s.
- VAŠKO, Václav, *Dům na skále 2*, Církev bojující, 1950 – květen 1960, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2007, 472 s.

- VAŠKO, Václav, *Dům na skále 3, Církev vězněná 1950–1960*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2008, 343 s.
- VAŠKO, Václav, *Neumlčená I–II*, Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce, Zvon, Praha, 1990, 268 s., 266 s.
- VAVŘINA, Jan, *Převody věcných práv k nemovitostem u církevních právnických osob se zaměřením na právo Katolické církve latinského obřadu*, diplomová práce, Právnická fakulta UK, Praha, 1999, 52 s.
- VLČEK, Vojtěch (ed.), *Ženské řehole za komunismu (1948–1989)*, Matice cyrilometodějská, Olomouc, 2005, 447 s. + 88 s.
- VLČEK, Vojtěch, *Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948–1964*, Matice cyrilometodějská, Olomouc, 597 s.
- VOJTÍŠEK, Zdeněk, *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice*, Portál, Praha, 2004, 462 s.
- VOPATRNÝ, Gorazd, *Pravoslavná církev v Československu v letech 1945–1951*, 3 K, Brno, 1998, 128 s.
- WAHRMUND, Ludwig, *Das Kirchenpatronatrecht und seine Entwicklung in Österreich I–II*, Alfred Hölder, Wien, 1894, xvi, 184 s., 1896, xi, 327 s.
- WEISS, Dieter, *Das Recht der religiösen und weltanschaulichen Kindererziehung – staatliche und kirchliche Regelungen*, Universitätsverlag Rudolf Trauner, Linz, 1995, 310 s.
- WIERER, Rudolf, *Uznání náboženské společnosti Jednoty bratrské*, in: Pocta k šedesátým narozeninám Univ. prof. Dr. Antonína Hobzy, Bursík & Kohout, Praha, 1936, s. 58–71.
- ŽÁK, Petr, *Institucionalizace vztahů katolické církve a Evropské unie*, in: Revue církevního práva č. 61–2/2015, Praha, 2015, s. 39–54.